BARCELONA

Prensa: Diaria

Tirada: 38.310 Ejemplares Difusión: 27.188 Ejemplares

Página: 27

Sección: OPINIÓN Valor: 2.606,00 € Área (cm2): 736,2 Ocupación: 77,31 % Documento: 1/1 Cód: 46490066

CADA COP SOM MÉS **ESPECIALISTES, PERÒ MENYS CIVILITZATS**

Àngel Castiñeira i Josep M. Lozano

Professors d'Esade (URL)

L'ascensor cultural

a primera dècada del segle XXI ens ha portat, a una bona part dels occidentals, a una trista constatació: a la tendència més que probable que la present i futura mobilitat social ja no serà ascendent, sinó també descendent. En altres paraules: estem assumint que els nostres fills potser viuran pitjor que nosaltres, que el descens social està amenaçant unes classes mitjanes desorientades que no saben com afrontar el seu futur. Hem entrat en una època en què no és segur ni probable que els fills tinguin més oportunitats vitals, econòmiques i socials que els seus pares. Aquesta sensació d'inseguretat i de deteriorament del nivell de vida està provocant sentiments contradictoris en els grups socials. Ras i curt, el no funcionament de l'ascensor social està generant un greu malestar generacional, perquè les promeses i creences en les quals es van criar els seus pares ja no són operatives. Sempre hem fet servir la metàfora de l'ascensor social des del supòsit que només pujava. Però avancem cap a un món ple d'incerteses laborals, econòmiques i vitals. Entrem en una nova era. S'ha acabat mirar el futur des del supòsit de la confiança i l'esperança. Si volen tenir-hi un lloc, se l'hauran de guanyar a pols en un dur combat amb l'amenaça i la por al desconegut.

PERÒ, A MÉS, ARA quatre nous llibres ens avisen d'un nou canvi, d'una nova fallada. La fallada del que podríem anomenar l'ascensor cultural. Parlem de Sense ànim de lucre. Per què la democràcia necessita les humanitats (Martha C. Nussbaum), Adéu a la Universitat (Jordi Llovet), La sociedad de la ignorancia (Gonçal Mayos i Antoni Brey), Per què llegir els clàssics, avui (Laura Borràs). La tesi, per dir-ho de manera rotunda i provocativa seria aquesta: potser també hem entrat en una època en què els fills tindran menys oportunitats culturals que els seus pares. Sembla absurd, oi? Abans, però, de rebutjar la tesi, deixi'ns presentar un parell de considera-

HEM APOSTAT PEL PARADIGMA del creixement econòmic i del cultiu de la tècnica i hem menystingut el paradigma del desenvolupament humà, de l'educació de les emocions morals, del raona-

CATALINA ACELAS

ment i de la imaginació, de la conversa socràtica. Ens hem oblidat de treballar l'esperit, d'un tipus de pensament i d'imaginació que connecta la persona amb el món d'una manera rica, subtil i complexa, que enriqueix les nostres relacions humanes i les fa diferents de les de simple ús i manipulació. De tal manera que l'oblit de la cultura, amb majúscules, de les arts i les humanitats ens impedeix esdevenir ciu-

"El llenguatge dels experts ha substituït el llenguatge dels savis. L'èxit hiperbòlic de la informació vindria acompanyat del fracàs hiperbòlic de la saviesa"

tadans democràtics informats, independents, receptius i amb un pensament crític seriós i lliure. En paraules de T.S. Eliot: "On és la saviesa que hem perdut en coneixement? On és el coneixement que hem perdut en infor-

LA SOCIETAT POSTINDUSTRIAL comporta un risc creixent d'incultura, o de l'adveniment d'una societat de la ignorància o la incultura. Però en formats entretinguts, com ja ho va avisar Neil Postman a Divertim-nos fins a morir. L'allau informativa de dades i la rapidesa del seu intercanvi ens condemna a l'obsolescència cognitiva, a la incapacitat manifesta d'esdevenir mai contemporanis, de processar i pair la progressió geomètrica de la informació disponible i d'integrar-la en la nostra experiència vital. Però, sobretot, en la inflació informativa hem acabat per triar i prioritzar les informacions que es poden gestionar operativament; les purament tècniques, aplicades, quantitatives o pragmàtiques. I, amb una preferència absoluta de les que tenen a veure amb el creixement econòmic (economia i creixement són dos mots que han d'anar sempre enganxats?). El llenguatge dels experts ha substituït el llenguatge dels sa-

vis. L'èxit hiperbòlic de la informació aniria acompanyat del fracàs hiperbòlic de la saviesa, de l'abandonament del saber assaboridor i no depredador, del que abans (abans?) se'n deia la crisi del sentit.

SI FÉSSIM, DONCS, una diferència entre desconeixement i incultura, podríem dir que el pas de les generacions està marcat per un increment dels coneixements i una minva de la cultura, Som més especialistes, però menys civilitzats. La fallada tècnica de cultural l'ascensor -vehiculada a través dels actuals models d'ensenyament-estaria provocant una nova segmentació social entre unes generacions analfabetes tecnològiques però amb un pòsit de saviesa i

unes generacions convertides en tècnics especialitzats, però en alguns casos fregant la barbàrie. Ja ho va anticipar fa uns quants anys Max Weber, en albirar l'esperit del capitalisme: "Especialistes sense esperit, hedonistes sense cor, aquestes nul·litats s'imaginen haver assolit un estadi de la humanitat superior a tots els

LA QÜESTIÓ ARA NO ÉS simplement reclamar el retorn a les humanitats. La qüestió és la reivindicació compromesa en favor de l'humanisme. Un humanisme que no pot ser presentat com una nostàlgia del passat, sinó com una mirada endavant. Una mirada que ha d'inserir-se en les noves realitats tecnològiques, empresarials i socials però que, per això mateix, ha de ser educada i desenvolupada com a tal mirada. No es tracta simplement de la necessitat de nous especialistes, els d'humanitats. Es tracta d'accedir a l'herència del passat per potenciar una més gran lucidesa en la manera com ens situem en el present i hi actuem. El món canvia, però la condició humana no comença avui. Una nova aproximació a l'humanisme que sigui la base d'una nova transversalitat és el que avui hem de construir. Sense voler partir de zero, és clar.